

Poročilo o delovanju KSJS v letu 2016

Uvod

Delovanje Konfederacije sindikatov javnega sektorja Slovenije (KSJS) v letu 2016 je temeljilo na okvirnem letnem delovnem načrtu za delo organov v letu 2016, ki ga je sprejelo predsedstvo KSJS na 12. redni seji, 23.2.2016. Podlaga za aktivnosti so bile predvsem naloge in aktivnosti iz programa KSJS za mandatno obdobje 2014 – 2018, sprejetega na 4. kongresu KSJS.

Aktivnosti organov KSJS so obsegale sodelovanje sindikatov v odločanju na državni ravni, predvsem v okviru Ekonomsko-socialnega sveta, odborov DZ in v okviru Državnega sveta RS. Predstavniki KSJS so aktivno sodelovali še v delovnih skupinah vlade in ministrstev, organih socialnega zavarovanja in delovnih skupinah, ki jih je imenoval ESS ali so bile ustanovljene pri MDDSZ. Predstavniki KSJS so aktivno delovali v organih Modre zavarovalnice in prispevali k upravljanju dodatnega pokojninskega zavarovanja javnih uslužbencev.

V letu 2016 je bilo delovanje KSJS v največji meri osredotočeno na vodenje pogajanj o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju ter o spremembah v plačnem sistemu, odpravi anomalij in izhodiščih za politiko plač v obdobju od leta 2017 naprej.

Pogajanja med vlado in sindikati javnega sektorja, ki so potekala praktično celo leto 2016 in jih je na sindikalni strani v pretežni meri usmerjala pogajalska skupina KSJS, so se 21.12.2016 zaključila s podpisom Dogovora o ukrepih na področju stroškov dela in drugih ukrepih v javnem sektorju. Dogovor so med drugimi podpisali tudi vsi sindikati KSJS. Skupna ocena KSJS je bila, da predstavlja Dogovor sprejemljiv kompromis, ki je koristen za javne uslužbence, saj poleg odprave varčevalnih ukrepov določa tudi roke in maso sredstev za odpravo anomalij plačnega sistema. Poleg tega vsebuje varovalke in zaveze, ki so vezane na soglasje glede spreminjanja ZSPJS in uslužbenske zakonodaje, smiselno upošteva nekatere vsebine, ki so bile dogovorjene v sporazumu Vlade s sindikatom Fides, daje podlago in rok za ureditev plačila pripravljenosti na določenem kraju in za leto 2018 določa obveznost začetka pogajanj o preostalih ukrepih, uvedenih z ZUJF.

Med aktivnostmi, ki so bile močno v ospredju KSJS in sindikatov, članov KSJS so bile tudi obravnave delovnih gradiv, osnutkov in predlogov zakonov, s katerimi je vlada nameravala uvesti spremembe v javni sektor ali širše posegati v delovnopravni in socialni položaj zaposlenih. Posebne pozornosti so bile v KSJS deležne predlagane spremembe Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, Zakona o javnih uslužbencih, Zakona o reprezentativnosti sindikatov, Zakona o delovnih razmerjih, Zakona o urejanju trga dela, Zakona o inšpekciji dela in Zakona o zdravstveni dejavnosti. Poleg tega je bila KSJS s svojimi predstavniki vključena v delovno skupino za obravnavo Bele knjige o pokojninah.

KSJS je v letu 2016 izvajala in uspešno zaključila projekt »Skupaj za zdravje«, ki ga je pridobila leto poprej s prijavo na razpis Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za projekte na področju promocije zdravja in varnosti na delovnem mestu. Projekt je poleg obsežnih analiz stanja zdravja v javnem sektorju in priprav načrtov promocije zdravja v javnih zavodih in organizacijah javne uprave, javnih agencijah in javnih skladih omogočil tudi izvedbo izobraževanj in usposabljanj sindikalnih zaupnikov za analizo stanja zdravja in pripravo načrtov promocije zdravja na delovnem mestu.

KSJS je tudi v letu 2016 sodelovala v postopku lastninjenja po Zakonu o lastninjenju nepremičnin v lasti nekdanje ZSS, ki še ni bil v celoti zaključen, nadaljevale pa so se tudi aktivnosti za prodajo nekaterih nepremičnin, katerih solastnik je KSJS.

Predsedstvo KSJS se je v letu 2016 sestalo na 8. rednih sejah. Pogajalska skupina KSJS se je sestala na 10. sestankih ter poleg tega še na 5. skupnih sestankih s pogajalsko skupino drugih reprezentativnih sindikatov javnega sektorja. Na eni seji se je sestal Odbor za nadzor finančno-materialnega poslovanja, ki je obravnaval Poročilo o delu in pregledal Poročilo o finančno-materialnem poslovanju KSJS. Predsedstvo je o aktivnostih obveščalo članstvo in javnost na spletni strani KSJS, s sporočili za javnost in na novinarskih konferencah.

Poročilo je pripravljeno po naslednjih programskih sklopih:

1. Delo organov KSJS - sodelovanje v odločanju na državni ravni

Ekonomsko-socialni svet RS (ESS) se je v letu 2016 sestal na 18. sejah (od 280. do 297. seje). Na sejah ESS in njegovih delovnih skupin sta redno sodelovala predstavnika Branimir Štrukelj, kot član in Vladimir Tkalec kot namestnik člana ter posredovala stališča predsedstva do posameznih vprašanj. Na drugi strani sta organe KSJS in sindikatov članov KSJS seznanjala s stališči socialnih partnerjev oz. s sklepi ESS. Sej ESS so se ob obravnavi tem, ki so bile pomembne za članstvo posameznega sindikata, člana KSJS, kot gosti udeleževali tudi predstavniki vodstev posameznih sindikatov. Glede na odmevnost, ki so jo imeli nastopi predstavnikov KSJS v javnosti, je utemeljena ugotovitev, da je imela KSJS v ESS pomembno vlogo in pustila trajen pečat.

Kljub temu, da sta začetek leta 2016 zaznamovala odstop delodajalskih organizacij od Socialnega sporazuma 2015 – 2016 in bojkot sej ESS, ki so ga izvajale nekatere organizacije na strani delodajalcev, ki so kot razlog navajale sprejem novele Zakona o minimalni plači, je ESS tudi v letu 2016 obravnaval pomembne dokumente in predloge zakonov, ki zadevajo socialno ekonomski in delovno pravni položaj zaposlenih in jih je vlada posredovala v sprejem državnemu zboru. Med drugim so socialni partnerji na sejah ESS obravnavali: načrt za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanje za leti 2016 in 2017; poročilo Inšpektorata RS za delo za leto 2014; osnutek Nacionalnega reformnega programa 2016–2017; problematiko prekarnega dela; predlog Zakona o čezmejnem izvajanju storitev; osnutek Programa stabilnosti 2016; informacijo o stanju pogajanj CETA in TTIP; predlog za pripravo proračunov sektorja država za obdobje 2017–2019; osnutek pakta stabilnosti za leto 2016; Belo knjigo o pokojninah; letno poročilo o izvajanju ukrepov države na trgu dela za leto 2015; pripravo pravilnika o poklicnih boleznih; poročilo o izvajanju in učinkih Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno za leto 2015; dokument Starejši in trg dela v Sloveniji; predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti; predlog Pokojninskega načrta poklicnega zavarovanja; predlagane zakonske spremembe na trgu dela, ki se nanašajo na Zakon o delovnih razmerjih, Zakon o urejanju trga dela ter Zakon

o inšpekciji dela; predlog Zakona o vajeništvu; predlog Zakona o javnih financah; poročilo Javnega jamstvenega, preživninskega in invalidskega sklada RS za leto 2015.

ESS je julijsko sejo v celoti namenil razpravi o socialnem dialogu v Sloveniji. Na seji se je predsednik Vlade RS dr. Miro Cerar zavezal k izboljšanju medsebojnih odnosov med socialnimi partnerji in za vključevanje tako sindikatov kot delodajalcev v odločanje in sprejemanje zakonodaje. Sindikati in delodajalci so namero predsednika vlade pozdravili ter hkrati izrazili pričakovanje, da bo vlada v prihodnje bolj odzivna na predloge in pobude socialnih partnerjev ter da bodo obravnavani kot pomembni deležniki pri sprejemanju zakonodaje, pomembne tako za sindikate kot delodajalce. Na slavnostni seji ESS 23.12.2016, pa so predstavniki vlade in socialnih partnerjev podpisali nova pravila o delovanju ESS, s katerimi je KSJS soglašala, saj so je z njimi določene obvezne teme, ki jih mora obravnavati ESS, uvedena možnost imenovanja delovnih skupin ESS, omejene možnost večkratnega predlaganja iste teme s strani posameznega deležnika ter vzpostavljen kolegij Ekonomsko socialnega sveta, ki bo skrbel za predhodno usklajevanje vsebine in poteka sej ESS.

V letu 2016 je KSJS prejela vabila za sodelovanje na sejah odbora Državnega zbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide, Odbora za izobraževanje, znanost, šport in mladino ter v posameznih primerih tudi Odbora za gospodarstvo in Odbora za finance in monetarno politiko. Sej odborov DZ so se udeleževali predsednik KSJS, generalni sekretar in predstavniki posameznih sindikatov, članov KSJS, ki so o razpravah in predlogih odborov DZ obveščali predsedstvo.

KSJS je bila v letu 2016 zastopana tudi v delu Državnega sveta RS, v katerega je bil v letu 2012 ponovno izvoljen Branimir Štrukelj, predsednik KSJS, ki je o sklepih DS občasno poročal na sejah predsedstva KSJS.

2. Sistem plač in Kolektivna pogodba za javni sektor

V skladu z Dogovorom o obsegu sredstev za plače in druge stroške dela v javnem sektorju za leto 2015 so bile s 1.1.2016 uveljavljene nove uvrstitve delovnih mest, ki so bile vezane na uvrstitve orientacijskih delovnih mest in nazivov, katerih vrednotenje je bilo spremenjeno z Aneksom št. 1 h Kolektivni pogodbi za javni sektor (Uradni list RS, št. 23/09) tako, da so se za en plačni razred povišale uvrstitve delovnih mest plačne skupine J od I. do vključno IV. tarifnega razreda in določena delovna mesta v plačni skupini D in H.

Konec januarja 2016 so se začela pogajanja o realizaciji V. točke Dogovora o ukrepih na področju stroškov dela in drugih ukrepih v javnem sektorju za leto 2016 (v nadaljevanju: Dogovor), ki so relativno hitro (po treh sestankih) pripeljala do sprejema Koncepta odprave anomalij pri vrednotenju delovnih mest in nazivov v plačnem sistemu javnega sektorja, vendar se je morala KSJS že konec februarja 2016 soočiti s poskusom vladne strani, da bi sindikalno stran pritegnila v pogajanja o spremembah in dopolnitvah Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS) in Zakona o javnih uslužbencih (ZJU), s katerimi je želela vzpostaviti orodje za sistemsko zniževanje mase plač. KSJS je navedeni vladni predlog odločno zavrnila in opozorila, da se je potrebno pred pogajanja o spremembah in dopolnitvah ZSPJS in ZJU dogovoriti o odpravi anomalij plačnega sistema glede vrednotenja delovnih mest in nazivov ter o postopnem sproščanju preostalih varčevalnih ukrepov, za kar sta se obe strani obvezali s podpisom Dogovora.

KSJS je marca 2016 preprečila vladni poskus, da bi se pogajalski strani prvenstveno dogovorili zgolj o okviru za rast mase stroškov dela v javnem sektorju v obdobju 2017–2020, saj je na pogajanjih vztrajala in dosegla, da je vladna stran v svoj predlog vključila tudi postopno

sproščanje preostalih varčevalnih ukrepov, kot je opredeljeno v III. točki Dogovora. Predlagano vladno formulo, po kateri rast mase stroškov dela v javnem sektorju ne bi smela presežati višine nominalne rasti BDP, zmanjšane za 1,7%, je KSJS kot arbitrarno določeno zavrnila ter dosegla, da je sindikalna stran oblikovala skupni pogajalski predlog, da se s 1.1.2017 sprostijo vsi preostali varčevalni ukrepi.

V nadaljevanju pogajanj v mesecu aprilu 2016 je KSJS zavračala vladne predloge, po katerih bi se rast mase stroškov dela v posameznem letu določala na podlagi arbitrarne formule in nezanesljivih napovedi gospodarskih gibanj ter poudarjala, da je nesprejemljivo, da vlada svoje pogajalske predloge oblikuje ob predpostavki sprememb ZSPJS, ki jim sindikati od vsega začetka kategorično nasprotujejo.

Ko je bila KSJS 19.5.2016 preko medijev, s skupim sporočilom za javnost, seznanjena z vladno odločitvijo, da po sedmih krogih prekinja pogajanja o postopni odpravi preostalih varčevalnih ukrepov in da se namerava pred nadaljevanjem pogajanj o ukrepih na področju stroškov dela usklajevati o spremembah in dopolnitvah ZSPJS in ZJU, je KSJS ocenila, da pomeni vladna prekinitve pogajanj kršitev Dogovora ter je skupaj z drugo sindikalno pogajalsko skupino zahtevala takojšnje nadaljevanje pogajanj. Pri tem je bilo poudarjeno, da so sindikati javnega sektorja, glede na vladno odločitev o prekinitvi pogajanj, pričeli s pripravo na izvedbo sindikalnih aktivnosti in pritiskov, do katerih bo prišlo, v kolikor bo vlada vztrajala pri kršitvi Dogovora.

KSJS je skupaj z ostalimi sindikati javnega sektorja 9. junija 2016 organizirala protestni shod pred poslopijem Vlade RS, s katerim so sindikati javnega sektorja vladi jasno pokazali svoje nasprotovanje zaradi prekinitve socialnega dialoga in enostranskega izstopa iz pogajanj. Pod pritiskom zahtev, ki so bile izražene na protestnem shodu, je vlada naredila korak nazaj in pristala na nadaljevanje pogajanj o postopni odpravi še veljavnih varčevalnih ukrepov.

Ker se pogajanja o dejanski odpravi anomalij plačnega sistema v predvidenem roku, do 31.3.2016, niso pričela, saj ni bilo konkretnih predlogov niti s strani sindikatov javnega sektorja niti s strani vlade, je predsedstvo KSJS imenovalo delovno skupino za odpravo anomalij pri uvrstitvah delovnih mest v plačne razrede v posameznih kolektivnih pogodbah oz. uredbah, ki je pripravila predlog za drugačne uvrstitve delovnih mest iz plačne skupine J. Delovna skupina je upoštevala načelo, ki ga je podprlo predsedstvo KSJS na 14. seji, da v plačni skupini J popravi uvrstitve v V. tarifnem razredu za največ dva plačna razreda, v VI. tarifnem razredu za dva /izjemoma tri plačne razrede in v VII. tarifnem razredu za en/izjemoma dva plačna razreda. V ostalih plačnih skupinah je delovna skupina predlagala popravke uvrstitev le za delovna mesta, ki so bila kot primer anomalije izrecno navedena že v Dogovoru o ukrepih na področju stroškov dela v javnem sektorju za leti 2009/10. Predlog za odpravo anomalij je KSJS 8.7.2016 poslala Ministrstvu za javno upravo, ki dotlej še ni prejelo resnih in usklajenih predlogov sindikatov javnega sektorja. KSJS je v svojem predlogu vztrajala na stališču, da odprava anomalij ne sme pomeniti uvajanja varčevalnih ukrepov, kot to želi vlada. KSJS prav tako ni podprla splošnega trenda, da gre pri odpravi anomalij za absolutni dvig plač, ker s tem anomalij ne bi odpravili, temveč povzročili nove.

Vlada je s pogajanja zavlačevala in zavračala predloge sindikalne strani ter dejanska pogajanja prenesla na jesen 2016, ko je ponudila povečanje regresa vsem, ki ga še ne prejema v višini minimalne plače za 25 EUR oz. kasneje za 35 EUR. Prav tako je ponudila 0,7% mase za plače za plačilo redne delovne uspešnosti. Izplačilo napredovanj iz leta 2017 naj bi se preneslo v januar leta 2018. Ostali varčevalni ukrepi bi se po vladnem predlogu odpravili v letih 2019 in 2020, kar ni bilo v skladu z Dogovorom, ki je predvidel odpravo ukrepov najkasneje v letu

2019. KSJS in ostali sindikati na pogajanjih na predloge vlade niso pristali, čeprav so bila potrebna sredstva za izplačilo teh prejemkov načrtovana v predlogih proračunov RS za leti 2017 in 2018, ki sta bila že v parlamentarni obravnavi. Vlada je hkrati predložila tudi Zakon o ukrepih na področju plač in drugih stroških dela za leto 2017 in se zavezala, da bo v obliki amandmajev vnesla vse morebitne spremembe, ki bi bile dogovorjene s sindikati javnega sektorja. KSJS je protestirala, ker se je vlada izognila varovalki, da bo vse zakone vlagala v parlamentarno proceduro v soglasju s sindikati oz. da bo v primeru, če Dogovor ne bo sprejet, poslance obvestila, da zakon ni primeren za nadaljnjo obravnavo. Prav tako so protest sindikatov izzvale izjave ministra za javno upravo B. Koprivnikarja, da bodo javni uslužbenci v povprečju prejeli 1.000 EUR bruto večje plače kot v letu 2015, kar ne drži. Izračun sindikatov kaže, da se bodo plače povečale le v dejavnosti javne uprave in obrambe in dejavnosti obvezne socialne varnosti za 967 EUR bruto, kot posledica izrednih razmer ob begunski krizi, nikakor pa ne v celotnem javnem sektorju.

Vlada je ne glede na nasprotovanje sindikatov javnega sektorja Zakon o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela za leto 2017 vložila v parlamentarno obravnavo, z zagotovilom, da bo vse sklenjene dogovore naknadno vnesla v zakon, vendar je Državni zbor zakon zavrnil in naložil vladi nadaljnja pogajanja.

Po sestanku vodij pogajalskih skupin KSJS in ostalih sindikatov javnega sektorja pri predsedniku vlade, dne 5.11.2016, je vlada posredovala nov predlog za leto 2017, ki je vseboval ponudbo regresa za letni dopust za vse javne uslužbence do 40. PR v višini minimalne plače in za vse ostale dodatno 55 EUR glede na višino regresa, ki so ga prejeli v letu 2016. Za premije KDPZ za javne uslužbence je ponudila izplačevanje premije v prvem polletju 2017 v višini 20% in v drugi polovici 2017 v višini 25% polne premije. Hkrati je ponudila 10 mio EUR letno za odpravo anomalij v plačni skupini J, o čemer naj bi se vladna in sindikalna pogajalska skupina dogovorili do 31.3.2017. Sindikalna stran je s proti-predlogom zahtevala poln regres za dopust za vse javne uslužbence in vsaj polovico premije za KDPZ ter odpravo preostalih varčevalnih ukrepov po ZUJF do vključno leta 2019. Odprava anomalij pri uvrstitvah in to ne samo v plačni skupini J pa je poseben sistemski ukrep, ki zahteva bistveno več sredstev, kar je vlada ponovno zavrnila. V tem času je prišlo do sklenitve stavkovnega sporazuma med ministrico za zdravje in sindikatom Fides, ki je v nekaterih točkah pomenil cca 40 mio EUR več sredstev in odstop od enotnega plačnega sistema in izjemne rešitve za povečanje plač zdravnikov in zobozdravnikov v javnem zdravstvu, kar je privedlo do enostranske prekinitve pogajanj s strani sindikatov javnega sektorja.

Pogajalski skupini KSJS in ostalih sindikatov javnega sektorja sta na sestanku 25.11.2016 zavrnila predlog predsednika vlade, da naj se uskladi s sindikatom Fides in pripravita nov pogajalski predlog. Ob tem sta sklenili, da s pogajanja ne bosta nadaljevali, dokler se vlada ne bo opredelila o stavkovnem sporazumu s sindikatom Fides. Prav tako sta se uskladili, da sindikati ne bodo podpisali Dogovora, če vlada ne bo izboljšala ponudbe ukrepov za leto 2017, zlasti glede na dejstvo, da je s sindikatom Fides sklenila enostranski dogovor o povišanju plač zdravnikov.

Po treh dneh intenzivnih, zaključnih pogajanj je 15.12.2016 pogajalskim skupinam vlade, KSJS in ostalih sindikatov javnega sektorja uspelo uskladiti vsebino Dogovora o ukrepih na področju stroškov dela in drugih ukrepih v javnem sektorju, katerega ključni vsebinski poudarki so:

1. Varčevalni ukrepi v letu 2017:

- regres za letni dopust se javnim uslužbencem, uvrščenim do vključno 16. plačnega razreda izplača v višini 1.000 EUR, tistim od 17. do vključno 40. plačnega razreda v

- višini minimalne plače (790,73 EUR), od 41. do 50. plačnega razreda v višini 600 EUR in za tiste nad 50. plačnim razredom v višini 500 EUR;
- premije kolektivnega pokojninskega zavarovanja se izplačujejo celo leto v višini 30% vrednosti premij pred znižanjem, od meseca marca pa za starejše od 50 let v višini 50%, za starejše od 55 let pa v višini 80% vrednosti premij pred znižanjem;
  - redna delovna uspešnost se v letu 2017 ne izplačuje;
  - delovna uspešnost iz naslova povečanega obsega dela in iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu se izplačuje pod enakimi pogoji in omejitvami kot v letu 2016;
  - napredovanja se izplačajo s plačo za mesec december 2017;
  - ohrani se omejitev sklepanja podjemnih pogodb z lastnimi zaposlenimi;
  - ohrani se omejitev števila dni letnega dopusta na 35 dni plus dodatnih 15 dni iz naslova posebnih pogojev dela.
2. Anomalije pri delovnih mestih do vključno 26. plačnega razreda se odpravijo s 1.7.2017, na višje uvrščenih delovnih mestih pa s 1.10.2017. Za odpravo anomalij pa se nameni 70 milijonov evrov na letni ravni. Dogovor vsebuje varovalko, da v kolikor anomalije ne bi bile pravočasno dogovorjene, javnim uslužbencem pripada poračun razlike v plači, ki bi jo prejeli iz naslova odprave plačnih anomalij od 1.7.2017 oziroma od 1.10.2017 naprej.
  3. Do 1.3.2017 se dogovori in uredi plačilo pripravljenosti na določenem kraju.
  4. V dogovor so vgrajene varovalke, in sicer soglasje glede temeljnih vprašanj sistema plač v javnem sektorju in uslužbenske zakonodaje ter plačilo stavke v primeru kršitve dogovora.
  5. V dogovoru je tudi navezava na sporazum med vlado sindikatom Fides, in sicer da morebitne spremembe v vrednotenju delovnih mest zdravnikov predstavljajo podlago za pogajanja o drugačnih uvrstitvah drugih delovnih mest javnih uslužbencev, ki so z zdravniškimi primerljiva po zahtevnosti, vsebini ali kakšni drugi okoliščini.
  6. V letu 2018 se ohranita v veljavi le dva varčevalna ukrepa, to je zamrznitev redne delovne uspešnosti in podaljšanje omejitev glede izplačevanja delovne uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela in prodaje blaga in storitev na trgu, kot veljajo v letu 2016, poleg tega se tudi v letu 2018 napredovanja izplačajo pri plači za mesec december 2018. V letu 2018 se začnejo pogajanja tudi o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju, ki niso predmet tega dogovora, pa so še vedno v veljavi.

Podpis Dogovora in njegovih izvedbenih aktov je bil 21.12.2016, dogovorjeni ukrepi pa so bili uveljavljeni z Zakonom o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela za leto 2017 in drugih ukrepih v javnem sektorju, ki vsebuje tudi določilo o obveznem upokojevanju javnih uslužbencev, ki je iz Dogovora izpadlo. V navedenem določilu je opredeljeno, da javnemu uslužbencu, ki izpolni pogoje za upokožitev do 31.12.2017 pogodba o zaposlitvi preneha veljati najkasneje v enem letu po izpolnitvi pogojev oz. najkasneje 31.12.2018. Javnemu uslužbencu, ki se upokoji v enem letu po izpolnitvi pogojev, pripada odpravnina v višini treh (ne dveh) povprečnih mesečnih plač zaposlenega v RS, ne glede na določila kolektivnih pogodb.

3. Pogoji dela, socialna varnost, enake možnosti za vse in dodatno pokojninsko zavarovanje

KSJS je upoštevala svoje programske usmeritve tudi v letu 2016 namenjala posebno pozornost predlaganim spremembam na področju delovnopravne zakonodaje, pokojninskega in invalidskega zavarovanja, urejanja kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja javnih uslužbencev in spremembam zdravstvene zakonodaje.

V januarju 2016 so sindikati javnega sektorja, med njimi tudi sindikati člani KSJS, podpisali Aneks h Kolektivni pogodbi o oblikovanju pokojninskega načrta za javne uslužbence, ki je prinesel uskladitev pokojninskega načrta s spremenjenim ZPIZ-2 in drugo zakonodajo, ki vpliva na pokojninski načrt. S spremembami je bila dana možnost oblikovanja podskladov krovnega pokojninskega sklada, ki bo izvajal naložbeno politiko življenjskega cikla in s tem omogočal javnim uslužbencem in drugim zavarovancem, da se odločijo za vrsto varčevanja, ki bodo po varnosti naložb prilagojene njihovi starosti. Zaprti vzajemni pokojninski sklad za javne uslužbence bo na tej osnovi postal podsklad krovnega sklada. Predsedstvo KSJS je podprlo podpis Aneksa, ker je izhajalo iz stališča, da uvedba življenjskih ciklov javnim uslužbencem omogoča lastno izbiro naložbene politike oz. naložbenega tveganja.

Na področju delovnopravne zakonodaje je bila KSJS vključena v delovno skupino MDDSZ in socialnih partnerjev za pripravo sprememb zakonov, ki naj zagotavljajo dostojno delo, in sicer za spremembe Zakona o delovnih razmerjih (ZDR), Zakona o urejanju trga dela (ZUTD) in Zakona o inšpekciji dela (ZID). MDDSZ je pripravilo predloge sprememb zakonov, kljub temu, da jim je delovna skupina nasprotovala, še zlasti v primeru sprememb ZDR, pri katerih je ministrstvo klonilo pritisku delodajalcev, ki niso uspeli uveljaviti odpovednega razloga »nezaupanja delodajalca do delavca« in je podrobneje razdelala določila odpovedi delovnega razmerja iz razloga nesposobnosti delavca. Pri tem je spremenilo še nekaj členov ZDR, med njimi 18. člen, kjer mora delodajalec dokazovati, da ne obstajajo pogoji za delovno razmerje (obrnjeno dokazno breme), uvedlo možnost, da prenehanje pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga velja s potekom upravičene odsotnosti z dela, spremenilo določila o globah. V ZUTD se predlagane spremembe nanašajo na večjo socialno varnost zaposlenih ob prenehanju delovnega razmerja, povečanje aktivacije brezposelnih oseb, ukrepe za intenzivnejše iskanje nove zaposlitve že v času odpovednega roka in učinkovitejše ukrepanje nadzornega organa, ko gre za opravljanje dela na podlagi pogodb civilnega prava. V ZID je bila predlagana sprememba glede sklepanja podob civilnega prava, ki omogoča učinkovitejše ukrepanje inšpekcije dela. Predlagane spremembe ZDR in ZUTD, ki jim je KSJS nasprotovala, je zavrnil tudi ESS in so bile vrnjene v javno razpravo.

KSJS se je skupaj z ostalimi sindikalnimi centralami z MDDSZ usklajevala o spremembah in dopolnitvah Zakona o reprezentativnosti sindikatov (ZRSin). Prvoten predlog sprememb je pripravila delovna skupina sindikatov KSJS. Delovna skupina je izhajala iz interesa sindikatov, članov KSJS ter stališča, da bi bilo koristno omejiti reprezentativnost sindikatov na raven, za katero so reprezentativni ter tako omejiti pristojnost za sklepanje KPJS. Delovna skupina je predlagala spremembe v 6. členu ZRSin glede določanja števila članov sindikatov in nadzora nad tem. V 7. členu je predlagala določitev pravic sindikatom na ravni, za katero jim je priznana reprezentativnost, kar bi omejilo število sindikatov, ki lahko sklepajo KPJS. V 8. členu je predlagala drugačno opredelitev reprezentativnosti konfederacij in zvez ter določitev najnižjega števila članov in v 9. členu črtanje možnosti, da je avtomatično reprezentativen vsak sindikat, ki je združen v konfederacijo ali zvezo. V 10. členu je predlagala omejitev reprezentativnosti na 5 let in ponovno dokazovanje pogojev ter črtanje možnosti, da vsak sindikat, ki je združen v konfederacijo ali zvezo dobi odločbo o

reprezentativnosti. Vendar o predlogih sprememb ni bilo mogoče doseči soglasja sindikalnih central. Tako je MDDSZ predložilo nov osnutek Zakona o reprezentativnosti sindikatov, o katerem je potekala razprava najprej v delovni skupini pri ministrstvu, nato pa tudi v organih sindikatov in sindikalnih zvez in konfederacij. ZSSS je predlagala, da reprezentativne sindikalne zveze in konfederacije ostanejo take kot so ter da si sindikati oz. njihove zveze priznavajo reprezentativnost medsebojno. Večina sindikatov je bila proti dokazovanju števila članstva, sporne primere pa naj bi po njihovem obravnavalo sodišče. KSJS je v 7. členu podprla določilo, da je zveza ali konfederacija reprezentativna, če ima vsaj 3% zaposlenih v državi ter ima vsaj 3 sindikate različnih dejavnosti, ki morajo imeti vsaj 5% včlanjenih iz posamezne dejavnosti, ter vztrajala v zahtevi, da se ne more določati reprezentativnosti na ravni podjetja oz. zavoda, kar bi dalo moč direktorjem, da si izbirajo sindikat za partnerja. KSJS je prav tako zagovarjala rešitev, da so posamezni sindikati, ki so izven zvez in konfederacij reprezentativni samo v dejavnosti oz. na svoji ravni organiziranosti in ne morejo sklepati splošnih dogovorov oz. kolektivnih pogodb na državni ravni. Predlagala je, da naj se podaljša rok za uskladitev predlogov med konfederacijami in zvezami sindikatov ter pozvala sindikate, člane KSJS, da posredujejo svoje pripombe na drugi osnutek ZRSin. Kljub številnim razpravam do konca leta 2016 še ni bilo doseženo soglasje med sindikalnimi centralami in MDDSZ o predlogu ZRSin, tako da predlog zakona ni bil uvrščen v parlamentarno obravnavo. Sprejem novele ZRSin lahko tako pričakujemo v začetku leta 2017.

KSJS je s svojima predstavnikoma sodelovala v tripartitni delovni skupini za obravnavo izhodišč za nadaljevanje pokojninske reforme v Beli knjigi o pokojninah ter znotraj KSJS a oblikovala posebna delovna skupina za usklajevanje stališč v zvezi s predlaganimi spremembami v pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Tripartitna delovna skupina obravnave Bele knjige do konca leta 2016 ni uspela zaključiti, tako da bo obravnava njenega poročila prenesena v leto 2017.

V zvezi s predlogom Resolucije o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016 – 2020 in predlogom nacionalnega plana zdravstvenega varstva do leta 2020 je KSJS obravnavala informacijo o aktualnih predlogih za reformo zdravstvenega sistema, na prvem mestu s predlogom Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ki v največji meri zadeva zavarovance v sistemu javnega zdravstvenega zavarovanja. MZ do konca leta 2016 ni predložilo osnutka zakona, vendar je ministrica za zdravje M. Kolar Celarc predstavila načrtovane spremembe: ukinitve dodatnega zdravstvenega zavarovanja in prenos v javno zdravstveno blagajno, spremembe v organiziranosti Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, spremembe v plačevanju bolniške odsotnosti, različne višine prispevkov za zdravstveno zavarovanje idr. KSJS je podprla predlog za ukinitve dodatnih zdravstvenih zavarovanj v sedanji obliki, za vsebinsko razpravo o Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju pa imenovala posebno delovno skupino.

KSJS je obravnavala in podprla spremembe Zakona o zdravstveni dejavnosti, ki zaostrejuje podeljevanje koncesij, omejujejo pravico zdravnikov do dela pri drugem delodajalcu in v skladu z Evropsko direktivo št. 31 urejajo strokovno kvalifikacijo in izobrazbo strokovnih delavcev zdravstvene nege na srednji ravni zahtevnosti.

Na področju dodatnega pokojninskega zavarovanja je KSJS sodelovala v razpravah v zvezi s pripravo Pokojninskega načrta poklicnega zavarovanja in problematizirala predlagano višino prispevne stopnje, solidarnostne rezerve in upravljalvske provizije.

KSJS je veliko pozornost namenila tudi obravnavi predloga Zakona o izvrševanju proračuna za leti 2017 in 2018. Vlada je namreč s proračunom za leti 2017 in 2018 v Državni zbor vložila tudi vse izvedbene predpise, med njimi Zakon o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leto 2017 in drugih ukrepih, čeprav ta še ni bil usklajen s sindikati.

Vlada se je na pogajanjih zavezala, da bo na ta zakon kasneje vložila ustrezne amandmaje, ki bodo rezultat s sindikati dogovorjenih ukrepov, vendar te zaveze ni vnesla v besedilo zakona, kar je izzvalo protest sindikalne strani. Sicer je ZIPRS 17/18, ki ga je vladna stran predstavila sindikatom na pogajanjih 26.9.2016, prinesel nekatere zaostitve glede proračunov za leti 2017 in 2018, ki dajejo večja pooblastila vladi, med drugim večja pooblastila do proporcionalnega zmanjšanja pravic porabe v primeru manjših prihodkov proračuna. Za zaposlene so neugodna tudi določila, ki dajejo večja pooblastila predstojnikom uporabnikov proračuna za znižanje stroškov dela in ukrepanje na področju zaposlovanja. Vendar ja Državni zbor zaradi nasprotovanja sindikatov predlogu Dogovora o sproščanju varčevalnih ukrepov v javnem sektorju v letu 2017 in dalje zavrnil predlog Zakona o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela za leto 2017 in drugih ukrepih v javnem sektorju in naložil vladi ponovno usklajevanje za sprejem Dogovora, ki je bil sklenjen šele tik pred koncem leta 2016, na kar je sledil sprejem Zakona o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela za leto 2017 in drugih stroških dela v javnem sektorju v Državnem zboru. KSJS po sklenitvi Dogovora o ukrepih na področju stroškov dela in drugih ukrepih v javnem sektorju sprejemu Zakona o ukrepih na področju stroškov dela ni nasprotovala.

4. Zakon o lastninjenju nepremičnin v družbeni lasti z vknjiženo pravico uporabe nekdanje ZSS oz. sedanje ZSSS

V letu 2016 je bila KSJS še vedno solastnica Sindikalnega izobraževalnega centra v Radovljici, ki je od septembra 2010 zaprt, vendar ga kljub kar nekaj poskusom še ni uspelo prodati ali oddati v najem; stanovanja na Linhartovi 68 v Ljubljani, ki je oddano v neprofitni najem najemniku, ki v njem stanuje in ga ni mogoče izseliti; stavbe z zemljiščem v središču Kranja in garaže – dvojčka na Čufarjevi 1 v Ljubljani.

Etažna lastnina v Domu sindikatov na Dalmatinovi 4 v Ljubljani, kjer je KSJS od 24.7.2007 kot lastnica poslovnih prostorov vpisana v zemljiško knjigo, v letu 2016 še ni bila urejena, vendar je KSJS zaradi tožbe Delavske hranilnice za vpis etažne lastnine tudi sama na sodišču vložila zahtevek za vpis etažne lastnine v Domu sindikatov v zemljiško knjigo. Kot v preteklih letih, je KSJS del poslovnih prostorov v Domu sindikatov tudi v letu 2016 oddajala v najem.

KSJS je imela v letu 2016 z neprodanimi nepremičninami vrsto stroškov, kot so: plačila vzdrževanja, stroški upravljanja (stanovanje na Linhartovi 68 v Ljubljani, nujni vzdrževalni stroški na SIC Radovljica), stroški odvetniških storitev, stroški provizij posrednikom ter plačilo davka od najemnin, za prostore, ki jih je oddajala v najem.

Sredstva pridobljena od prodaje nepremičnin, katerih solastnik je KSJS, kakor tudi stroški nepremičnin, se vodijo na računu kot sredstva posebnega nepremičninskega sklada KSJS.

5. Sodelovanje v organih, projektih in sodelovanje z drugimi sindikalnimi organizacijami

KSJS je v letu 2016 preko svojih predstavnikov sodelovala v organih, ki vodijo socialni dialog o pomembnih vprašanjih, ki zadevajo zaposlene v državi Sloveniji. Predsednik in generalni sekretar KSJS Branimir Štrukelj in Vladimir Tkalec sta kot član in namestnik člana sodelovala na sejah ESS. Predstavnica KSJS Nadja Götz je kot podpredsednica sodelovala v Svetu Zavoda RS za zaposlovanje, kot članica v Svetu Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in kot članica tudi v Evropskem ekonomsko-socialnem odboru v Bruslju. V skupščini

Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije so sodelovali 4 predstavniki sindikatov KSJS: Dragica Kekec (članica Upravnega odbora ZZSZ), Alen Pečarič, Janez Turuk in Jernej Zupančič. V delu Državnega sveta RS je kot državni svetnik iz vrst sindikatov sodeloval Branimir Štrukelj, predsednik KSJS.

Na predlog KSJS je MDDSZ potrdilo imenovanje V. Tkalca kot predstavnika sindikalnih zvez in konfederacij v strokovno komisijo Nacionalne koordinacijske enote Slovenskega ogrodja kvalifikacij in Evropskega ogrodja kvalifikacij.

V letu 2016 je 96 sodnikov porotnikov na delovnih in socialnih sodiščih svojo funkcijo opravljalo na predlog sindikatov članov KSJS. Člani sindikatov KSJS pa so sodelovali še v drugih organih socialnega dialoga kot je Uradniški svet RS, Strokovni svet RS za vzgojo in izobraževanje idr.

KSJS je v letu 2016 izvajala projekt »Skupaj za zdravje«, do katerega je prišla na 2. razpisu Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za pripravo projektov promocije zdravja in varnosti na delovnem mestu. Projekt je bil pripravljen v sodelovanju z Inštitutom za produktivnost iz Kranja in Zavodom za vzgojo in izobraževanje staršev ZVIS iz Ljubljane. Kot je bilo predhodno dogovorjeno s sindikatoma SVIZ in SZSVS, je projekt potekal v dejavnosti vzgojno-varstvenih zavodov in domov za varstvo starejših z nastanitvijo oz. domovih upokojencev. Kot pilotni organizaciji sta bili izbrani Vrtec Mladi rod iz Ljubljane in Dom starejših občanov Grosuplje. V okviru projekta se je 60 sindikalnih zaupnikov/ic iz dejavnosti otroškega varstva, dejavnosti socialnega varstva in ostalih dejavnosti javnega sektorja, kjer so organizacije sindikatov KSJS, seznanilo z osnovami varstva in promocije zdravja ter z orodji za pripravo analize stanja zdravja ter pripravo načrta promocije zdravja v zavodu.

Namen projekta je bil tudi razširjanje primerov dobre prakse promocije zdravja v vse vrtce in domove za upokojence. Posebna pozornost je bila namenjena zdravju zaposlenih na posebej obremenjenih delovnih mestih, ki jih je v obeh dejavnostih kar nekaj. Projekt se je zaključil 10. 11. 2016.

Tudi v letu 2016 je zaradi dogovarjanja o skupnih vprašanjih in interesih sindikatov potekala koordinacija vseh sedmih sindikalnih central na skupnih sestankih. Predsednik KSJS Slovenije se je redno udeleževal koordinacijskih sestankov, kjer je potekalo dogovarjanje o skupnih stališčih pri pripravi skupnih akcij in izjav o ukrepih vlade ter drugih aktualnih zadevah.

KSJS je leta 2016 (prvič) sodelovala pri programu praznovanja 1. maja na Rožniku v Ljubljani, ter imela na prireditvi svojo govornico. Predsedstvo KSJS je ocenilo, da je glede na množično udeležbo na kresovanju na Rožniku in poročanje medijev s tiskovne konference o sodelovanju KSJS, strošek sodelovanja upravičen in da ta oblika prispeva k večjemu zaupanju in boljšemu sodelovanju med sindikalnimi centralami.

Predstavniki KSJS so sodelovali na različnih dogodkih, ki jih je organizirala Vlada RS, Ekonomsko-socialni svet, Evropski ekonomsko-socialni odbor in predstavniki Evropske komisije v Sloveniji. KSJS je med drugim sodelovala na posvetu Državnega sveta RS in podprla koalicijo nevladnih organizacij, ki je nasprotovala sklenitvi sporazumov TTIP, CETA in TISA.

O svojem delu je KSJS Slovenije obveščala članstvo in javnost na tiskovnih konferencah ter v pisnih sporočilih in izjavah za javnost. Na spletni strani KSJS so bile sproti objavljene informacije o dogodkih, pomembna stališča konfederacije in temeljni dokumenti.

Organizacijske in kadrovske zadeve

Sindikati, člani KSJS so, z manjšimi izjemami, ohranili število članov in obdržali organizacijsko strukturo, ki so jo zgradili v preteklih letih. Konec leta 2016 se je spremenila sestava predsedstva KSJS, ker se je upokojil dolgoletni generalni sekretar KSJS Vladimir Tkalec, ki je izpolnil pogoje za upokojitev in zaprosil za prekinitev pogodbe o zaposlitvi z 31.12.2016. Predsedstvo KSJS je za novega generalnega sekretarja imenovalo Bojana Hribarja, ki je funkcijo nastopil s 1.1.2017.

Zaključek

Poročilo podaja pregled in oceno številnih aktivnosti delovanja Konfederacije sindikatov javnega sektorja Slovenije, ki so potekale v letu 2016. Poročilo sledi programu dela KSJS Slovenije za obdobje 2014 – 2018 ter operativnemu načrtu dela, ki ga je sprejelo predsedstvo za leto 2016. Podrobneje pa je mogoče vsebino dela KSJS Slovenije razbrati tudi iz številnih stališč, priporočil, predlogov in sklepov, ki so bili v letu 2016 poslani članom KSJS Slovenije ali javno objavljeni.

Bojan Hribar,
generalni sekretar

Opomba: *Poročilo o delovanju KSJS Slovenije v letu 2016 je na 20. seji, 16. februarja 2017 sprejelo predsedstvo KSJS.*